

fyrsta degi og til 1. november 1932, at *neyðugt* er at fara í bardaga móti øllum tí, sum eitur javnaðarflokkur og blað, so má okkurt gerast, tí órættvisi mugu vit ikki tola, hvørjum so hon er sýnd ímóti.

Her er eingin baksláttur frá okkara síðu, vit hava við okkara grein ikki »fornermað« harra M. S. Viðstein, ella nakran mann íð ósekur er. Men um greinin »baksláttur« ikki er eitt »fornermils«, tosa vit minni um. *Eín forbrongling er hon*, og hon fellur væl í tráð við mangtsum í hesum tíðum fýmsum bløðum kemur fram móti »Føroya Socialdemokratí«. — Her var frá okkara síðu einki *briksl* eingin *hóttan*, vit hildu og halda eun, at her tørvar at fáa at vita hvussu »landið liggur«. —

Olukka á sjónum.

Telegram

Føroya Socialdemokrat

Dagsett 16. í hesum.

Ein 22 ára gamal Føroyingur — *Poul Johannes Poulsen* — er dottin yvrið av damparanum LONDON og druknaður, meðan skipið lá í Antwerpen.

Klaksvig Kirke.

Saafremt der opnaas Til-ladelse, vil der en Gang i Efteraaret blive afholdt Bazar til Fordel for Klaksvig Kirke.

De, som maaatte ønske at støtte denne Bazar med Gaver, eller paa anden Maade har Interesse for Sagen, kan faa nærmere Oplysning ved Henvendelse til **Pastor Ras-mussen, Klaksvig.**

Føroyar 1 katólskum bókverki.

Hitt stóra katólska bókverkið: Leksikon fúr Theologie und Kirche, er fyri ikki langari tíð síðani útkomið av byggjum, útgivið av dr. Michael Buchberger, biskupi í Regensburg. Í 3. bindi stendur grein um Føroyar, skrivað av dr. Johannes Metzler, skjalavörði í München. Hovundurin er ógviliga stuttur og áttur, men gevur greiðar og summa-staðni áhugaverdar, søguligar upplýsingar. Greinin verður sett her í føroyskari umseting.

»Føroyar liggja millum Skotland og Noreg. — Eftir hvat ið skriftið: De mensura orbis terræ (ca. 825) sigur frá, varð longu boðað frá kristnari trúgv har av írskum munkum í byrjanini av 8. öld. Hesir vóru um ár 800 burturriknir av norskum víkingum. — Oyggjarnar hava verið kristnar síðani ár 999; biskupadømi síðani okkurt um 1067 við dómkirkju á Streymoyuni, fyrst

undir erkbiskupunum í Bremen-Hamburg, so 1104 undir Lund og síðani 1152 undir Niðarós erkbiskupadømi. — Hin seinasti biskupurin Ámundur Ólafsson varð 1538 sendur (deportiert) til Danmarkar. Teir katólsku prestarnir, sum allir vórðu trúgvir, úttan ein, fingu ávist til felags upphaldsstað ein garð á Sandoyinni, har teir vóru búgvandi, til tann seinasti doyði í 1570. Tá danska grundlógin av 1819 gav trúarfrælsi, kom stult aftaná í árunum 1857 og 1872 ein katólsk trúboðarroynd í lag, kortini við ongum úrslitið at kalla. 1855 vóru Føroyar lagdar undir Norðpólmisíónina, men síðani 1869 hoyra tær til tað apostólska vikariatíð Danmark.

Av skaldverkum, ið nýtt eru, nevnist:

K. Maurer: Die Bekehrung des norweg. Stammes zum Christentum I (1855) og II (1856).
A. von Geyr. Schweppenburg: Meine Reise nach den Färöer (1902).

W. K. von Rossum: Die relig. Lage der Kath. in den nord. Ländern (1924).

Erichsen-Krarup II.

Í 3. bindi stendur eisini grein um hitt apostólska vikariatíð Danmark, her upplýst, at frá 1857 katólikkum í 1870 vóru teir í 1930 oktir til 24156, men herav er helmingurin útlendingar bústíðni í landinum. Teir hava tilsamans 83 prestar, 7 skúlabroður og ikki minni enn 676 nuonur. J. Ø.

Gakk tína egnu leið.

Kenna tit søguna um mannin sum fór at selja asna sín, og hvussu trupult honum gekkst? Hvussu hann gjørdi, var tað skeiðt: Sat hann á djórinum sjálvur og læt sonin ganga, var tað galið, læt hann sonin sita uppi á og gekk sjálvur var tað galið, gingu báðir, læau øll at hesum báðum táluplingunum, og bóru teir asnan vóru teir við at verða meldaðir fyri djórapínslu. — So leiðis sum hesum báðum, so gongst tað øllum teimum, sum royna at gera nakað í hesi verð. Hvat teir gera, so er tað skeiðt, tað er ómøguligt at gera so, at tað er fjöldini til vildar. Hvat so? Gakk eftir tínum egna hovið, gakk tínar egnu leiðir og lat hvønn finnast at, sum vil.

Vit sjálvir hava hugsað um hetta í okkara starvi sum blaðstýrari, og úrslitið er vordíð: Hugsa ikki um at ganga aðrar leiðir enn tær, sum tú heldur vera tær beinu, ver ikki so býttur at tú eina einastu ferð hyggur aftur um teg og spyrst teg sjálvan: Man fólk fer at dáma hetta. Lat tínar kollegar í øðrum bløðum, lat ein og hvønn, bæði innan og úttanfyri tín partaflokk siga og halda, hvat teir vilja, gakk tína egnu leið. — Tað ger einki um tú til endau stendur einsamallur, um øll verða tær ímóti og og vilja kova teg, gakk tína leið. —

Er nakað, tú heldur vera átaluvort, so tala, og hittur tú nakað sum fyri tær tykist vera rós vert, so gev tí nokur góð orð. Ger Christen Bergs orð til tíni: *Gaa aldrig paa Accord med Uretten*! — sig aldrin ja ella nei til nakað mál, úttan besti parturin í sál tíni gevur tær viðhald. — Roynd — eisini politisk — at skilja millum rætt og órætt, millum gott og ónt. Sagt verður við teg: »Tann politiski flokkur, tú ert í, krevur hetta ella hitt, tú mást fylgja.« Ja, eg fylgi so langt tað mál, eg havi sett mær, gevur mær loyvi til tað! »Ja men so kanst tú ikki standa innanfyri ein flokk, honum mugu vit fylgja útí odd og egg«. — Eisini tá hann hevur órætt? »Ja, tað sum tykist okkum órættur, kann vera rættur sælt frá teirra sjónarmiði.« Nei rættur er rættur, og órættur er órættur, her er einki við at gera. »Ja, so mást tú fara«. Ja, so má eg fara! —

»Kæmp for alt, hvad du har kært, do om saa det gælder. Da er Livet ej saa svært, Døden ikke heller.« Soleiðis sigur danski yrkjarin Chr. Richardt, og ræi hevur hann. Gakk tína egnu leið.

Føroya felag móti tuberklasjúku

afholder ordinær Generalforsamling i Klubben Mandag den 28. ds. Kl. 8.

Bestyrelsen.

Um tit vilja hava eina
lýsing í blaðið,
ringið tá til
nr. 51.

Danskur lækni,

dr. Frandsen, formaður danska «sundhedsstyrim» sigur frá ferð síni í Grønlandi m. a.:

... Min første Opgave var at tage Sygehusene i Øjesyn, og jeg inspicerede alle de grønlandske Sygehuse, hvoraf det største og mest moderne ligger i Jacobs-havn med ca. 30 Sengeplaser.

Dernæst var det min Opgave at undersøge, hvordan Lægege-ningen virker paa Grønland. Grønlænderne har den store For- del, at de kun har unge ener- giske Læger, der slider deres bedste Aar op her, og jeg vil gerne tilføje, at Grønland har en fortrinlig Stab af Læger.

De maa foretage Sygebesøg pr. Motorbaad, ofte i forrygende Vejr, og et Besøg hos en enkelt Pa- tient kan nemt tage et Par Dage. Men de grønlandske Læger skyer intet Middel for at komme deres Patienter til Hjælp.

I den Forbindelse vil jeg gerne nævne de grønlandske Sygeplej- ersker, der arbejder uhyre selv- stændigt og varetager Lørgernes Opgave under disses Bortrejse paa fortrinlig Maade.

— Saa kommer vi til Jorde- moderen. Det er et brændende Spørgsmaal paa Grønland. Der maa være uddannede Jordemødre rundt om paa de forskellige Bo- pladser, for at der kan ydes for- svarlig Hjælp, og man uddanner derfor unge Grønlænderinder i Danmark til Jordemødre. Des- uden uddannes paa de grønland- ske Sygehuse de Grønlænderin- der til Jordemødre, som man finder egnet dertil.

Jordemødrene maa foruden Fødselshjælpen ogsaa kunne fun- gere som Sygeplejersker, og de af dem, der ikke glemmer, hvad de har lært, formaa at sprede en vis Forstaelse af almindelig Hygiejne i Befolkningen. Den grønlandske gifte Jordemoders Hjem er som Regel et Monster- hjem, hvor grønlandske Mødre henter Viden og Erfaring.

— Rejsens mest interessante Afsnit omhandlede dog mine Undersøgelser af Tuberkuløsens Udbredelse og Midlerne imod den. Her har Dr. Mathias Sax- torph i Jacobshavn, der er Spe- cialist i Tuberkulose, udrættet et meget stort Arbejde, idet han ved at afsondre de Syge fra Fa- miliens fælles Sovebriks, ved at lære dem, at de ikke maa spytte paa Gulvet o. s. v., opnaaet gode Resultater. Forsøgene vil blive fortsat, og til næste Aar haaber vi at have naaet et saa- dansk Resultat, at vi paa virk- ningsfuld Maade kan sætte ind i Kampen mod Tuberkulosen. Tu- berkulosen synes i Stigen paa Grønland, og det er derfor paa Tiden at der bliver udrættet no- get virkningsfuldt. Tanken er at lade uddanne Sygeplejersker til Hjælp for Forebyggelse af Tu- berkulosen.

— Og saa besaa jeg endelig Boligforholdene. Paa dette livs- vigtige Omsaade oplever Grøn-

lænderne en Brydningstid. Kam- pen mod den mere primitive Be- boelse, Jordhytterne, føres med Energi, og overalt opleven man, hvilke store Resultater, der er opnaaet ved den mægtige Ind- sats, der gøres fra Ministeriet for Grønland, der jo sorterer under Statsminister Stauning. Det er dog ikke overalt, at Grønlænderne forlader Jordhytterne. Aarsagen er den, at de bygger deres Træ- hytter af for dårligt Materiale, saa disse er behagelige at bebo om Sommeren, men savner Jord- hytternes Varme om Vinteren. Opgaven vil derfor i Fremtiden gaa ud paa at finde en Type Be- boelseshuse, der forener Jord- hytternes Evne til at holde paa Varmen med de Krav, der maa stilles til en forbedret Hygiejne. Fortsætter den Udvikling, der er begyndt nu, kan man imidlertid øjne det Øjeblik, hvor den sidste Jordhytte forsvinder, og skal den bevarer for Efterverdenen, maa det blive en Opgave for Natio- nalmuseet.

Leystliga sæd sær hetta ikki so ræðuligt út, men fara vit at ansa eftir og fara við at meta hetta saman við okkara víðurskifti, so siggja vit munin! — Og so vita vit, at ein sovordin maður, ein »Medicinaldirektør«, sum kemur eina vitjanarferð haðar upp, sær bara hina frøgari síðuna av »ma- daljuni«.

Hvorja ferð vit lesa um slíkar vitjanir, komu vit at hugsa um hina víða gitnu ferð, sum Ca- tharina II gjørdi til oynna Krim — har hennara trúsvéinur Potem- kin frammanundan hevði gjørt alt so væl til, at allastaðni, har hon kom, var einki at siggja úttan vøkur hús, vælkødd fólk, grønar akrar o. s. fr. — men alt teatir, »kulisja«! —

Lat okkum vera glaðir við, at vit liva í Føroyum og ikki undir hesi fráliku forsiorg í Grønlandi.

Eingin katólsk propa- ganda í Føroyum ! ?

Í »Nordisk Ugeblad for Ka- tholske Kristne« nr. 32 fyri í ár stendur henda lesiverda greinin:

»Søndag den 23. Juli havde vi den Glæde at se vort lille Kapel fyldt til Trængsel. Henved 80 Katholikker overværede den hel- lige Messe. — Det var dog ikke Færingier, men franske Turister. Abbé Bataille holdt en lille Ind- samling til Fordel for vort nye Kapel, som vi haaber kan lages i Brug i September Maaned.

Indre Mission synes at blive nervøs. — K. F. U. M.s danske Sekretær har bosat sig i Thors- havn for at organisere den kri- stelige Ungdom. Bedre sent end aldrig! — En Gruppe D. F. D. (skal være F. D. F.) Dreng- gæster vore Øer. — Hytter i den danske Presse om Katholikker- nes Propaganda her paa Øerne er falsk Alarm. Ligeledes »Da- gens Nyheder« Meddelelse om gratis Alderdomshjem, eller at Johannes Patursson skulde være blevet Katholik.«

sign. E. B.

